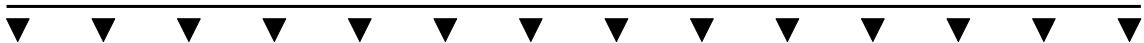

Š i f r a u č e n c a :

Državni izpitni center

9.
razred

Sreda, 10. maj 2017 / 60 minut

Dovoljeno gradivo in pripomočki: Učenec prinese modro/črno nalivno pero ali moder/črn kemični svinčnik, svinčnik, radirko, šilček, barvne svinčnike in ravnilo. Preizkusu je priložena dvostranska barvna priloga.

NACIONALNO PREVERJANJE ZNANJA

v 9. razredu

NAVODILA UČENCU

Natančno preberi ta navodila.

Prilepi kodo oziroma vpiši svojo šifro v okvirček desno zgoraj na tej strani.

Pri vsaki nalogi svoj odgovor napiši v predvideni prostor znotraj okvirja.

Piši čitljivo. Če se zmotiš, napačni odgovor prečrtaj in pravilnega napiši na novo.

Barvne svinčnike in svinčnik uporabljam samo za risanje ali načrtovanje.

Nečitljivi zapisi in nejasni popravki se ovrednotijo z nič točkami.

Če se ti zdi naloga pretežka, se ne zadržuj predolgo pri njej, temveč začni reševati naslednjo.

K nerešeni nalogi se vrni pozneje. Na koncu svoje odgovore ponovno preveri.

Zaupaj vase in v svoje zmožnosti. Želimo ti veliko uspeha.

Preizkus ima 26 strani, od tega 1 prazno in 2 strani barvne priloge.

N 1 7 1 5 0 1 3 1 0 2

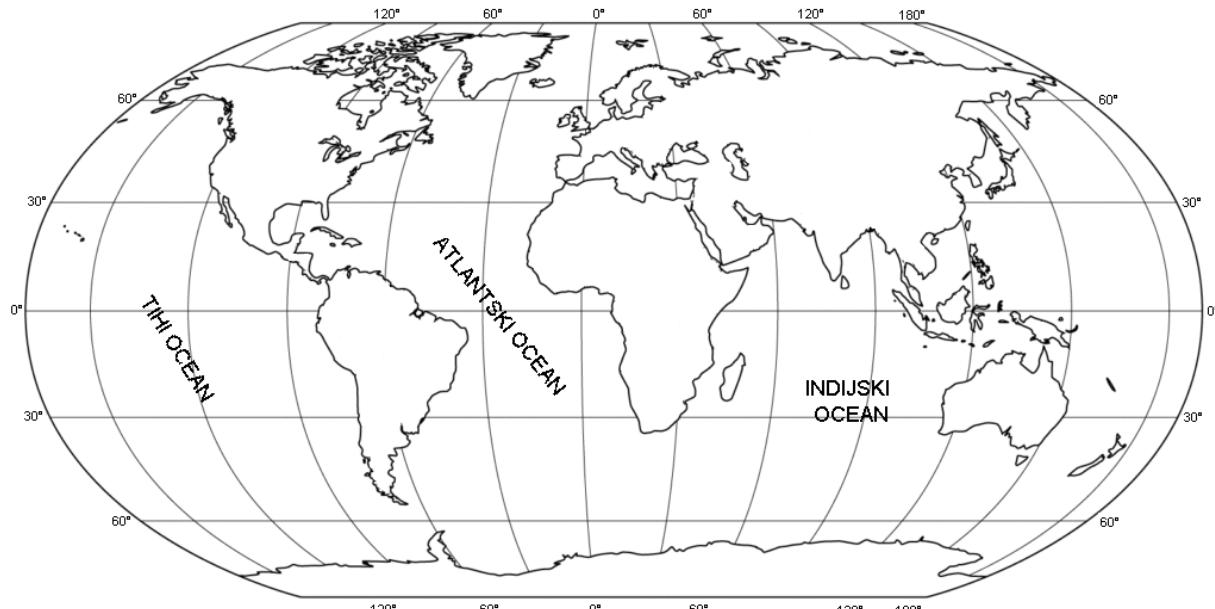

N 1 7 1 5 0 1 3 1 0 3

SVET

Geografska lega celin in stopinjska mreža

1. a) Nalogo rešuj z uporabo zemljevida na sliki 1.
Na sliki 1 z rdečo barvo prevleci začetni ali greenwiški poldnevnik. Če uporabiš drugo barvo, izdelaj ustrezno legendo.

Slika 1: Svet

(1 točka)

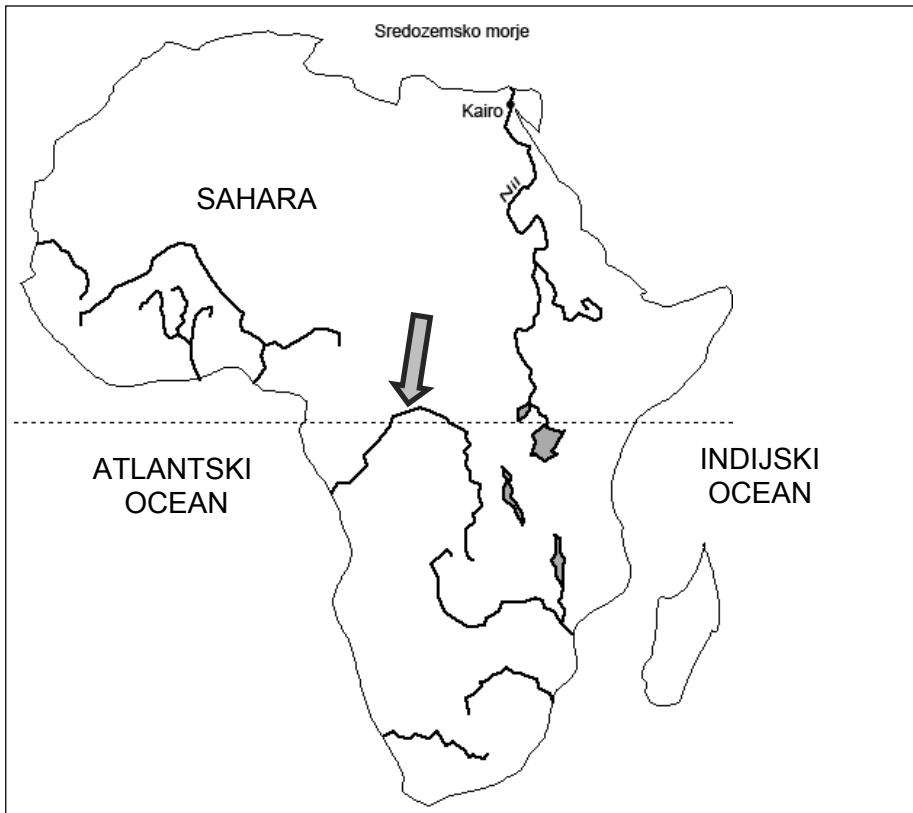
1. b) Obkroži črko pred pravilno trditvijo.
- A Ekvator prečka Severno Ameriko in Avstralijo.
 - B Ekvator prečka Evropo in Afriko.
 - C Ekvator prečka Južno Ameriko in Afriko.
 - D Ekvator prečka Azijo in Antarktiko.

(1 točka)

Afriška reka

2. Nalogo rešuj z uporabo zemljevida na sliki 2.
Na črto zapiši ime reke, ki je na zemljevidu na sliki 2 označena s puščico.

Slika 2: Reke v Afriki

(1 točka)

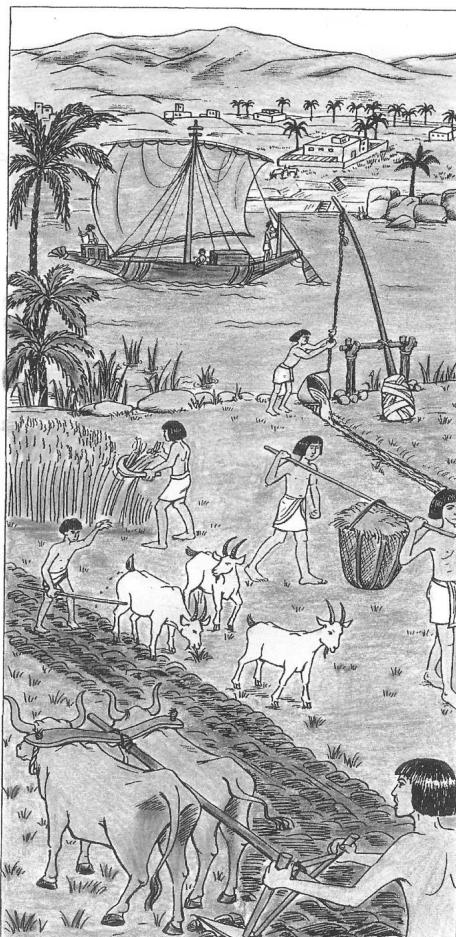
N 1 7 1 5 0 1 3 1 0 5

5/26

Življenje ob reki Nil

3. Nalogo rešuj z uporabo slike 3.

Reka Nil je bila zibelka staroegipčanske civilizacije, ključnega pomena pa ostaja tudi za življenje današnjega prebivalstva Egipta. Razloži, zakaj je Nil še danes pomemben za življenje ljudi ob njem. Na črte napiši dve različni razlagi.

Slika 3: Življenje ob reki Nil v času starega Egipta

Razlaga 1:

Razlaga 2:

(2 točki)

Gradnja jezov na Nilu

4. Na Nilu so zgradili jezove, za katerimi so nastala obsežna jezera. Eden takih jezov je Asuanski. Poleg pozitivnih učinkov sta gradnja jezov in nastanek jezer prinesla tudi negativne posledice za okolje in prebivalstvo. Razloži dve negativni posledici gradnje jezov na Nilu. Razlagi posledic napiši na črte.

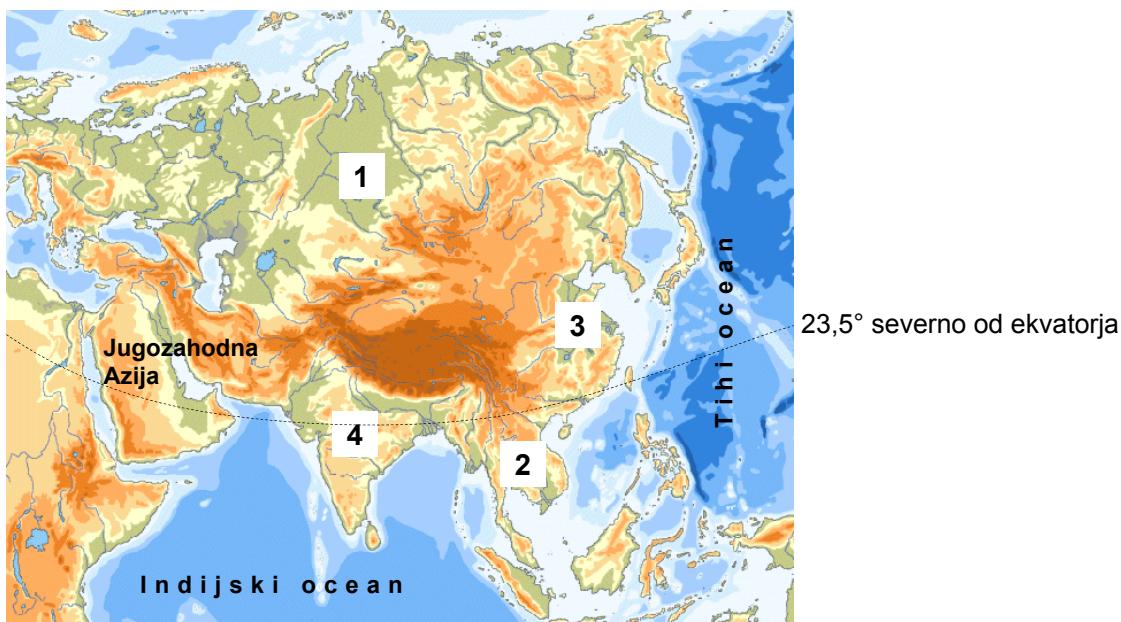
Razlaga negativne posledice 1:

Razlaga negativne posledice 2:

(2 točki)

Geografska enota Azije

5. Nalogo rešuj z uporabo zemljevida na sliki 4.
Katera številka na zemljevidu označuje Južno Azijo? Odgovor napiši na črto.

Slika 4: Azija

(1 točka)

(Prirejeno po: Geografija Azije, 2003. CD. Maribor, Svarog.)

N 1 7 1 5 0 1 3 1 0 7

Jugozahodna Azija

6. Nalogo lahko rešuješ z uporabo zemljevida na sliki 4 pri nalogi 5.
Na črto napiši eno družbenogeografsko značilnost držav Jugozahodne Azije.

(1 točka)

Tropski viharji v Srednji Ameriki

7. Nad Atlantskim oceanom na območju Srednje Amerike nastajajo najmočnejši tropski viharji, ki s svojo rušilno močjo pustošijo po otokih in obrežnih delih celine.
7. a) Kako imenujemo opisani tropski vihar? Odgovor napiši na črto.

(1 točka)

7. b) V obrežnih delih katere celine se še pojavljajo podobni tropski viharji?
Odgovor napiši na črto.

(1 točka)

Rastlinstvo Južne Amerike

8. Nalogo rešuj z uporabo zemljevida na sliki 19 na barvni prilogi.
8. a) Na črto napiši tip rastlinstva, ki prevladuje na območjih Južne Amerike, kjer letna količina padavin presega 2000 mm.

(1 točka)

8. b) Na črto napiši tip rastlinstva, ki prevladuje na območjih Južne Amerike, kjer letna količina padavin ne presega 250 mm.

(1 točka)

Amazonski Indijanci

9. Žrtve čezmernega izkoriščanja amazonskega deževnega gozda v Južni Ameriki so tudi indijanska plemena. Razloži, zakaj je krčenje amazonskega deževnega gozda močno zmanjšalo število Indijancev. Na črte napiši dve različni razlagi.

Razlaga 1: _____

Razlaga 2: _____

(2 točki)

Veliki koralni greben

10. Veliki koralni greben je naravna tvorba ob severovzhodni obali Avstralije. Sestavlja ga prek 2800 manjših ločenih podmorskih koralnih grebenov in okoli 600 koralnih otokov. Veliki koralni greben pomembno vpliva na življenje prebivalstva na obali vzhodnega dela Avstralije.
10. a) Za katero gospodarsko dejavnost predstavlja Veliki koralni greben največjo prednost in razloži, zakaj? Odgovor zapiši na črti.

(1 točka)

10. b) Za katero gospodarsko dejavnost predstavlja Veliki koralni greben največjo oviro in razloži, zakaj? Odgovor zapiši na črti.

(1 točka)

N 1 7 1 5 0 1 3 1 0 9

9/26

EVROPA

Obala Nizozemske

11. Nalogo rešuj z uporabo slik 21, 22 in 23 na barvni prilogi.
Za Zahodno Evropo so značilni različni tipi obal. Na črto napiši številko slike, ki prikazuje obalo Nizozemske.

Obalo Nizozemske prikazuje slika št. _____.

(1 točka)

Obale Zahodne Evrope

12. Nalogo rešuj z uporabo slike 21 na barvni prilogi.
Razloži, zakaj je morje ob obali, prikazani na sliki, manj primerno za plovbo velikih ladij in gradnjo pristanišč. Na črte zapiši dve različni razlagi.

Razlaga 1:

Razlaga 2:

(2 točki)

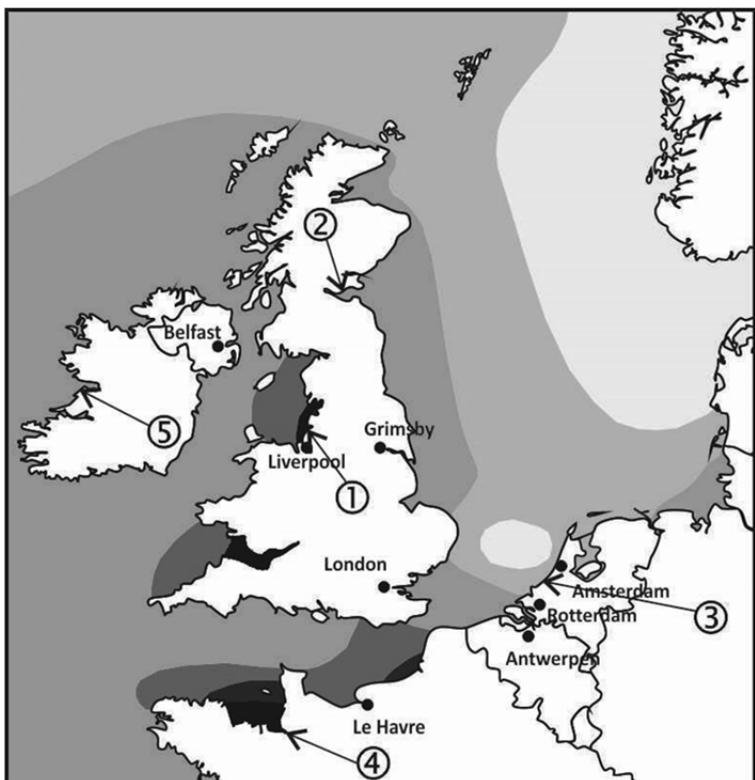

Postavitev plimskih elektrarn

13. Nalogo rešuj z uporabo zemljevida na sliki 5.

Višina plimovanja v Zahodni Evropi omogoča postavitev plimskih elektrarn.

Na zemljevidu na sliki 5 obkroži številki tistih dveh območij, ki sta najprimernejši za postavitev plimskih elektrarn.

Slika 5: Plimovanje v Zahodni Evropi

Barvna lestvica

največja razlika
med plimo in oseko

najmanjša razlika
med plimo in oseko

(2 točki)

N 1 7 1 5 0 1 3 1 1 1

Vzhodna Evropa in Severna Azija

14. Nalogo rešuj z uporabo zemljevida na sliki 6.

Slika 6: Vzhodna Evropa in Severna Azija

14. a) Na črto napiši glavno mesto države, ki obsega večji del Vzhodne Evrope in Severne Azije.

(1 točka)

14. b) Na črto napiši ime gorovja, ki predstavlja del dogovorjene meje med Evropo in Azijo.

(1 točka)

14. c) Obkroži črko pred imenom reke, ki teče na stičišču Zahodnosibirskega nižavja in Srednjesibirskega višavja.

- A Lena
- B Jenisej
- C Ob
- D Volga

(1 točka)

Gospodarstvo Rusije

15. Razloži, zakaj Rusija kljub velikim zalogam rudnih bogastev predvsem na vzhodu države le-teh še vedno ne izkorišča v zadostni meri. Dve različni razlagi napiši na črte.

Razlaga 1:

Razlaga 2:

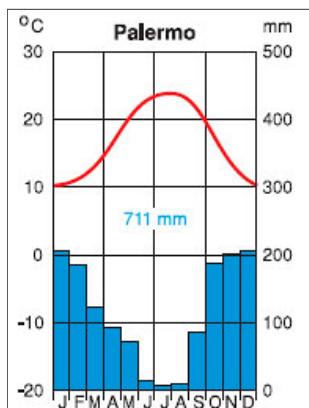
(2 točki)

N 1 7 1 5 0 1 3 1 1 3

Geografska lega Južne Evrope

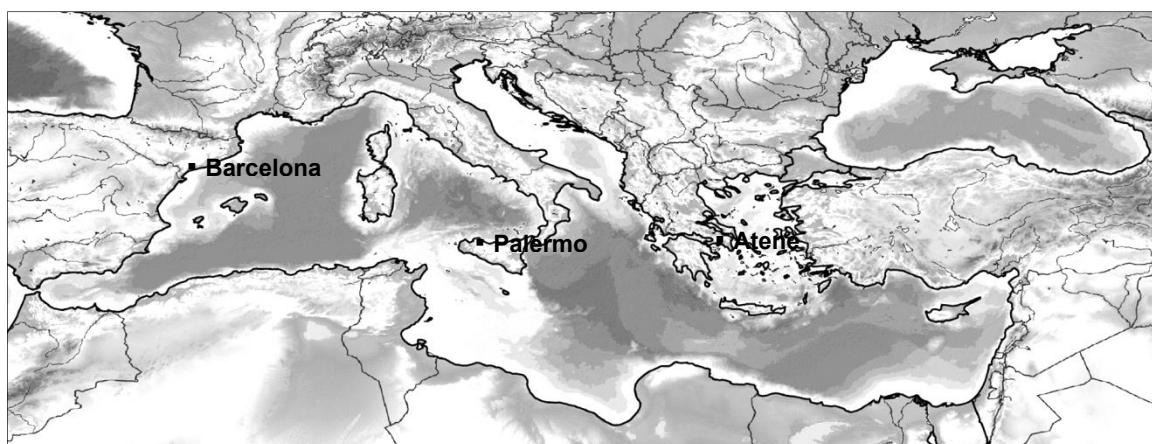
16. Nalogo rešuj z uporabo klimograma, slike in zemljevida na slikah 7, 8 in 9.

Slika 7: Klimogram Palerma

Slika 8: Makija

Slika 9: Sredozemlje

Podnebje in rastlinstvo držav Južne Evrope je posebno zaradi lege ob Sredozemskem morju.

16. a) Razloži, kako vpliva lega ob Sredozemskem morju na podnebje hladnejšega dela leta.

Odgovor napiši na črti.

(1 točka)

16. b) Razloži vpliv podnebja toplejšega dela leta na rastlinstvo. Odgovor napiši na črti.

(1 točka)

(Vir slike 7: <http://www.modrijan.si/slv/content/download/16298/178800/version/1/file/Klimograma+Palerma+in+Bukare%C5%A1te.jpg>. Pridobljeno: 22. 1. 2014.)

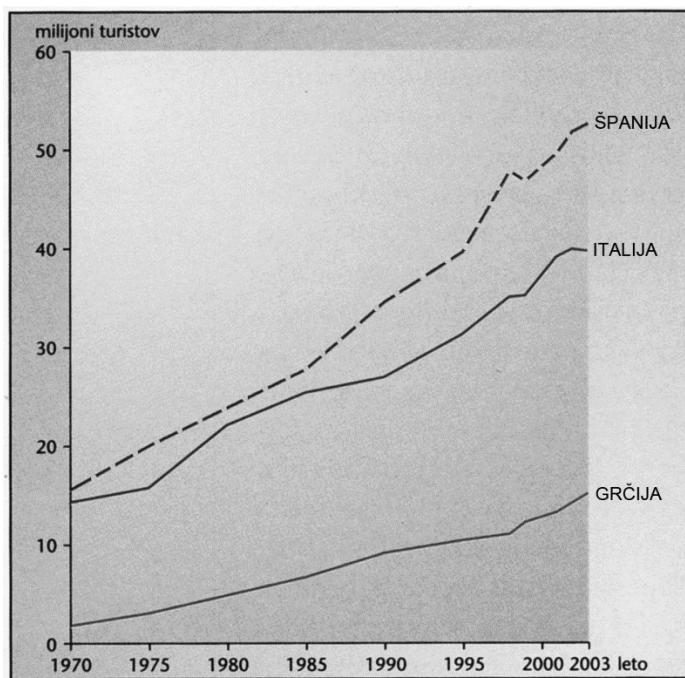
(Vir slike 8: Arhiv Rica.)

(Vir slike 9 – prizrejeno po: <http://www.101traveldestinations.com/wp-content/uploads/2014/12/mediterranean-map-487.jpg>. Pridobljeno: 19. 11. 2016.)

Turizem v izbranih državah Južne Evrope

17. Nalogo rešuj z uporabo grafikona na sliki 10.

Slika 10: Gibanje števila turistov v izbranih državah Južne Evrope med letoma 1970 in 2003

17. a) Kako se je gibalo število turistov v izbranih državah Južne Evrope med letoma 1970 in 2003? Odgovor napiši na črto.

(1 točka)

17. b) Koliko turistov je obiskalo Španijo leta 2003? Odgovor napiši na črto.

(1 točka)

N 1 7 1 5 0 1 3 1 1 5

Promet v Alpah

18. Alpe so prometna ovira, čez katero kljub temu poteka zelo veliko prometa. Navedi eno pozitivno in eno negativno posledico velike gostote prometa v Alpah. Odgovora napiši na črte.

Pozitivna posledica: _____

Negativna posledica: _____

(2 točki)

Država Srednje Evrope

19. Preberi besedilo in odgovori na vprašanje.

Večji del srednjeevropske države leži na območju Panonske kotline. Prepoznavna je tudi po jeziku, ki sodi v ugrofinsko jezikovno skupino.

Katero državo opisuje besedilo? Odgovor napiši na črto.

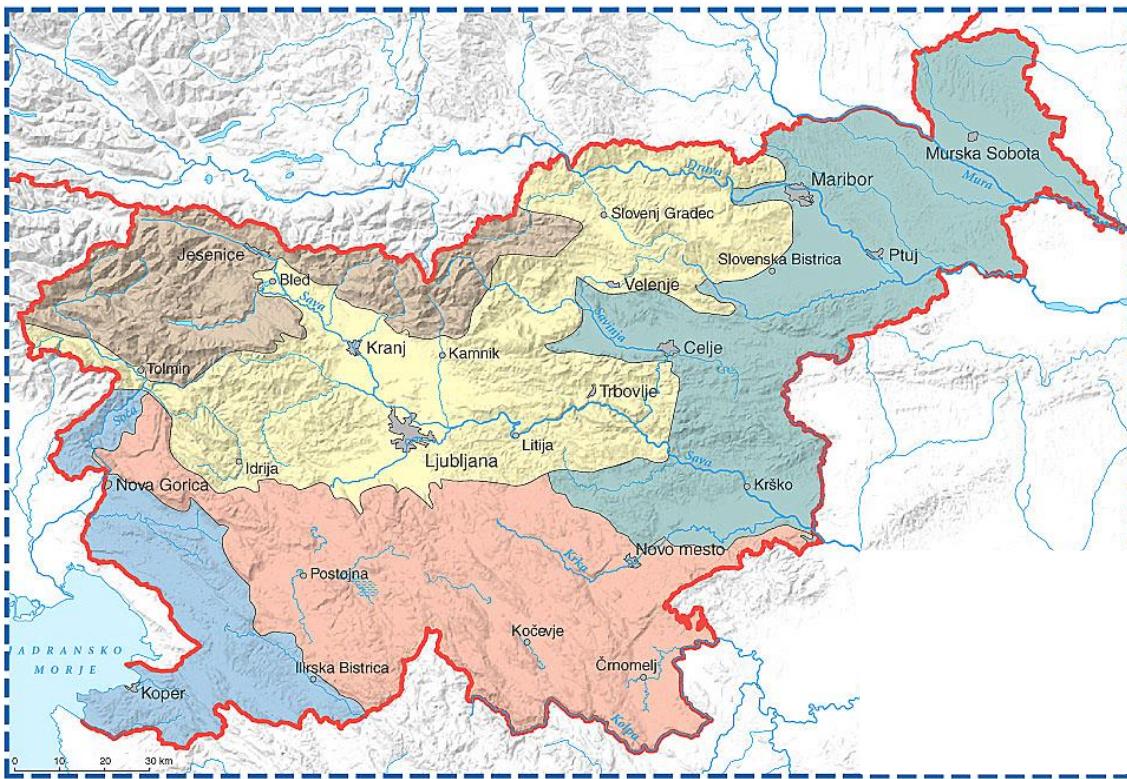
(1 točka)

SLOVENIJA

Slovenske pokrajine

20. Nalogo rešuj z uporabo zemljevida na sliki 11.

Slika 11: Naravnogeografske enote Slovenije

20. a) Na zemljevidu na sliki 11 z rdečo barvo poudari celotno mejo med alpskimi in predalpskimi pokrajinami. Če uporabiš drugo barvo, izdelaj ustreznou legendu.

(1 točka)

20. b) V kateri naravnogeografski enoti leži mesto Murska Sobota? Odgovor napiši na črto.

(1 točka)

N 1 7 1 5 0 1 3 1 1 7

Gospodarska dejavnost na Pokljuki

21. Nalogo rešuj z uporabo slike 12.

Slika 12: Plakat

21. a) Obkroži črko pred gospodarsko dejavnostjo, povezano s prireditvijo, ki jo oglašuje plakat na sliki 12.

- A turizem
- B rudarstvo
- C kmetijstvo
- D gozdarstvo

(1 točka)

21. b) Na črto napiši, kateri naravni dejavnik je odločilno vplival, da sta se na Pokljuki bolj uveljavila biatlon in smučarski tek kot alpsko smučanje.

(1 točka)

Triglavski narodni park

22. Triglavski narodni park spada med starejše parke v Alpah. Zavzema približno 4 % površine Slovenije.

22. a) Razloži pomen Triglavskega naravnega parka za Slovenijo in njene prebivalce. Razlago napiši na črti.

(1 točka)

22. b) Navedi primer prilagajanja kmetijstva na območju Triglavskega naravnega parka. Primer napiši na črti.

(1 točka)

Dinarskokraški pokrajini

23. Nalogo rešuj z uporabo zemljevida na sliki 20 na barvni prilogi.

Na črto pred posamezno dinarskokraško pokrajino napiši črko izpred njenega prevladujočega tipa površja.

DINARSKOKRAŠKA POKRAJINA

TIP POVRŠJA

Trnovski gozd

A gorovje

Bela krajina

B kotlina

C ravnik

D gričevje

E planota

(2 točki)

N 1 7 1 5 0 1 3 1 1 9

19/26

Onesnaženost Postojnske jame

24. Postojnska jama je turistično najbolj obiskana jama v Sloveniji. Letno jo obišče več kot pol milijona obiskovalcev. Ena od negativnih posledic velikega števila obiskovalcev je tudi nenadzorovano odlaganje odpadkov. Poleg omenjene negativne posledice razloži še dve negativni posledici tako velikega obiska za jamski ekosistem. Razlagi napiši na črte.

Razlaga negativne posledice 1:

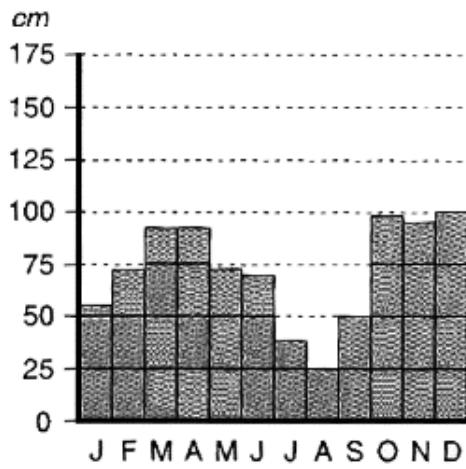
Razlaga negativne posledice 2:

(2 točki)

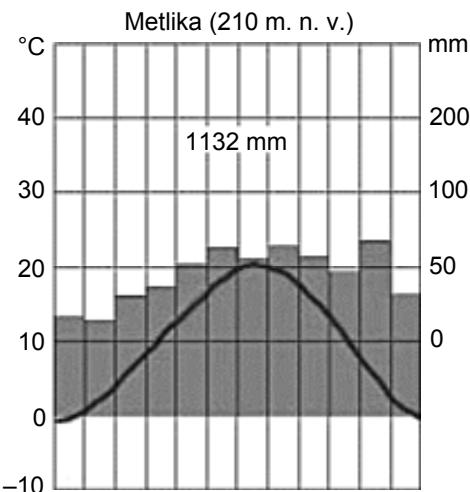

Reka Kolpa

25. Nalogo rešuj z uporabo hidrograma na sliki 13, ki prikazuje povprečni vodostaj Kolpe pri Metliki (po mesecih), in klimograma Metlike na sliki 14.

Slika 13: Hidrogram Kolpe

Slika 14: Klimogram Metlike

Z uporabo hidrograma Kolpe in klimograma Metlike razloži, zakaj ima reka Kolpa visok vodostaj spomladi in zakaj jeseni. Razlagi napiši na črte.

Razlaga visokega vodostaja spomladi:

Razlaga visokega vodostaja jeseni:

(2 točki)

(Vir slike 13: Brinovec, S., Košak, M., Senegačnik, J., 1997: Slovenija. Zemljepis za 8. razred osnovne šole. Ljubljana, Mladinska knjiga. Str. 30.)

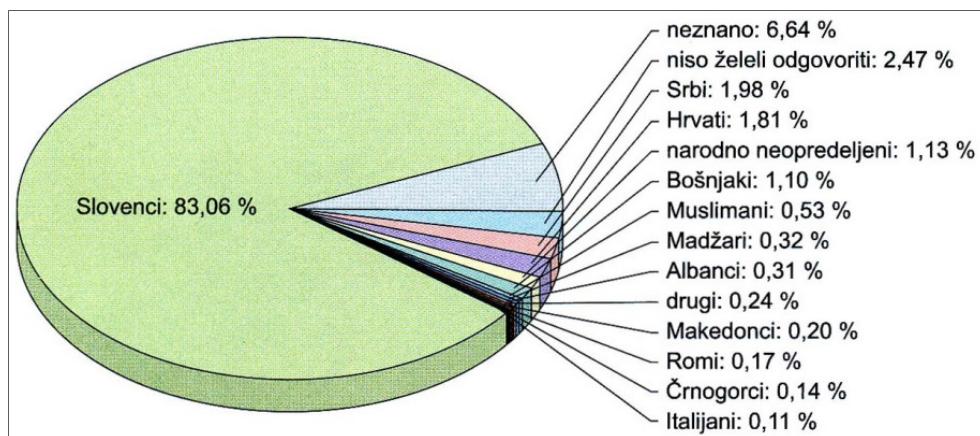
(Vir slike 14 – prirejeno po: <http://www.modrijan.si/sl/v/content/download/10366/121537/version/2/file/Klimograma+Nove+vasi+in+%C4%8Cronomlja.jpg>. Pridobljeno: 23. 1. 2014.)

N 1 7 1 5 0 1 3 1 2 1

Narodnostna sestava prebivalstva Slovenije

26. Nalogo rešuj z uporabo grafikona na sliki 15.

Slika 15: Narodnostna sestava prebivalstva Slovenije po popisu leta 2002

26. a) Z grafikona na sliki 15 razberi, kolikšen delež prebivalstva je leta 2002 predstavljalo avtohtono prebivalstvo. Odgovor napiši na črto.

(1 točka)

26. b) Z grafikona razberi, delež katerih narodnostno opredeljenih priseljencev iz republik nekdanje Jugoslavije je bil leta 2002 največji. Odgovor napiši na črto.

(1 točka)

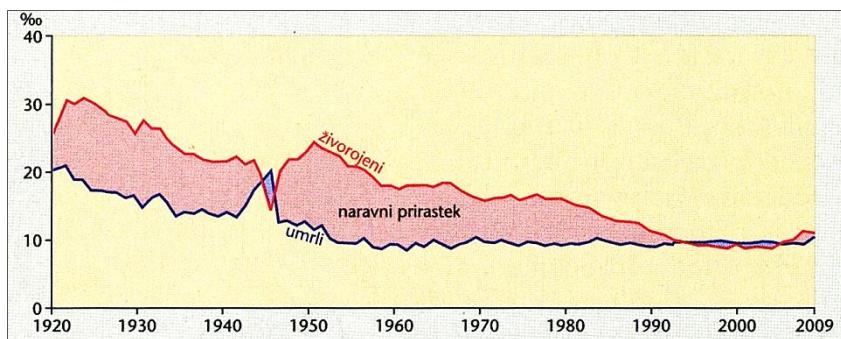
OBRNI LIST.

(Vir: Senegačnik, J., 2012: Geografija Slovenije. Učbenik za 9. razred osnovne šole. Ljubljana, Modrijan. Str. 46.)

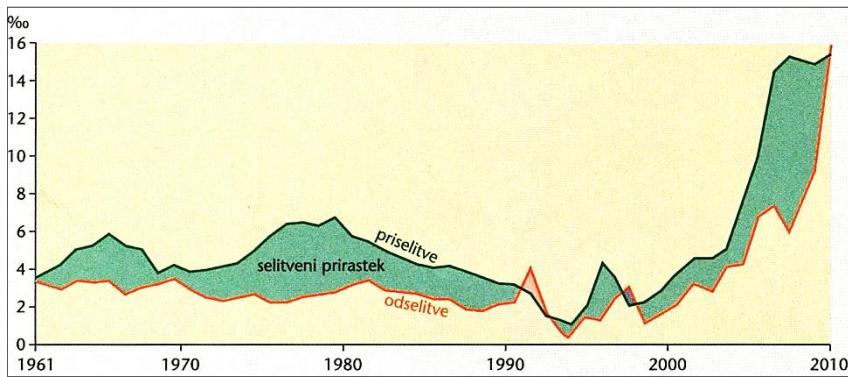

Gibanje števila prebivalstva v Sloveniji

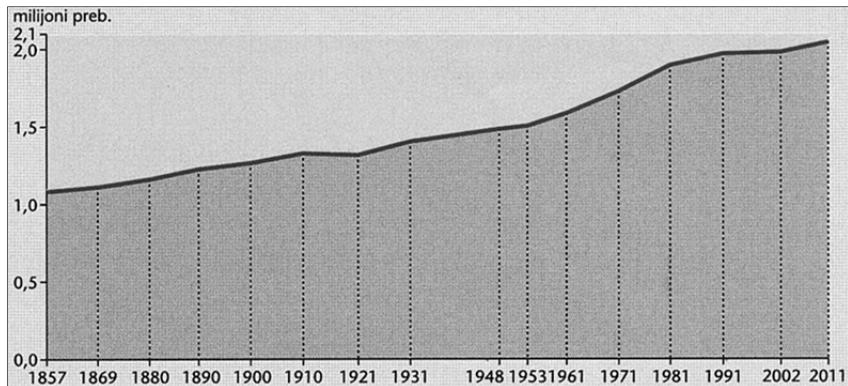
27. Nalogo rešuj z uporabo grafikonov na slikah 16, 17 in 18.

Slika 16: Rodnost, umrljivost in naravni prirastek v Sloveniji v obdobju 1920–2010

Slika 17: Priselitve in odselitve v obdobju 1961–2010

Slika 18: Skupno število prebivalcev Slovenije v obdobju 1857–2011

(Vir slike 16: Senegačnik, J., 2012: Geografija Slovenije. Učbenik za 9. razred osnovne šole. Ljubljana, Modrijan. Str. 38.)

(Vir slike 17: Senegačnik, J., 2012: Geografija Slovenije. Učbenik za 9. razred osnovne šole. Ljubljana, Modrijan. Str. 40.)

(Vir slike 18: Senegačnik, J., 2012: Geografija Slovenije. Učbenik za 9. razred osnovne šole. Ljubljana, Modrijan. Str. 41.)

N 1 7 1 5 0 1 3 1 2 3

27. a) Z uporabo grafikona na sliki 18 opiši, kako se je gibalo skupno število prebivalcev v Sloveniji v obdobju 1961–1991. Odgovor napiši na črto.

(1 točka)

27. b) Z uporabo grafikonov na slikah 16 in 17 utemelji, zakaj je v obdobju 1971–1981 skupno število prebivalcev najbolj naraščalo. Odgovor napiši na črte.

Utemeljitev izbranega desetletja: _____

(1 točka)

Skupno število točk: 50

Prazna stran

Tukaj ne piši. Tukaj ne piši.

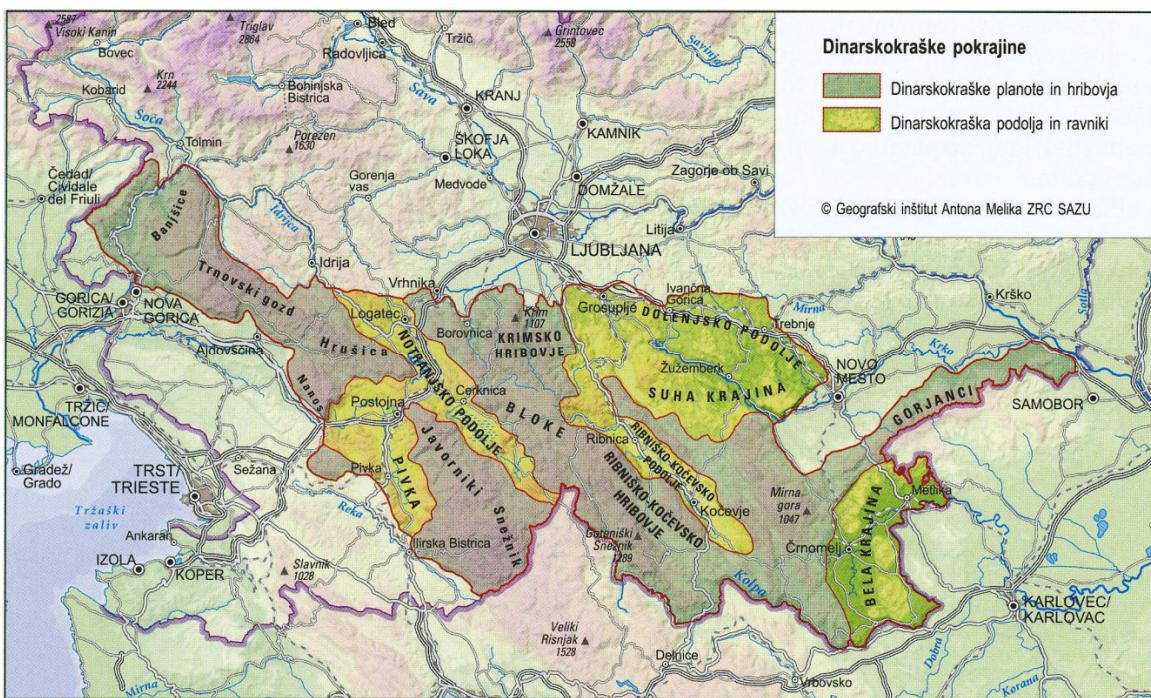
N 1 7 1 5 0 1 3 1 2 5

BARVNA PRILOGA

Slika 19: Padavine v Latinski Ameriki

(Prirejeno po: <http://www.modrijan.si/sl/content/download/5072/58239/version/1/file/Padavine-in-temperature-v-Latinski-Ameriki.jpg>. Pridobljeno: 11. 11. 2016.)

Slika 20: Dinarskokraške pokrajine

(Prirejeno po: Senegačnik, J., 2012: Geografija Slovenije. Učbenik za 9. razred osnovne šole. Ljubljana, Modrijan. Str. 110.)

OBRNI LIST.

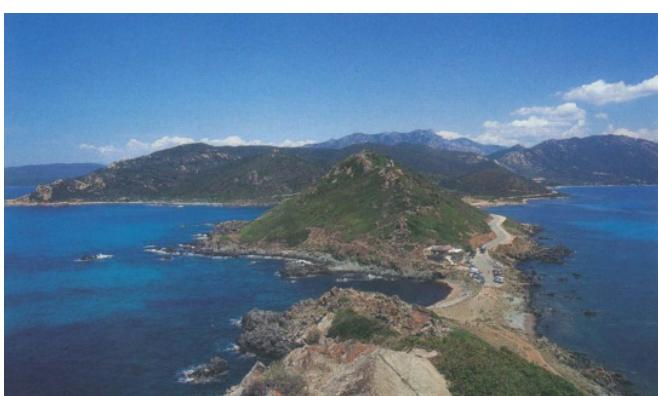
Slika 21

(Vir: Senegačnik, J., 2009: Geografija Evrope in Azije.
Učbenik za 7. razred osnovne šole. Ljubljana, Modrijan. Str. 64.)

Slika 22

(Vir: Miklavc Pintarič, S., Popit, S., 2005: Geografija 7.
Učbenik za pouk geografije v sedmem razredu devetletne osnovne šole. Ljubljana, DZS. Str. 37.)

Slika 23

(Vir: Račič, J., Tomšič, Ž., 2005: Geografija 7.
Učbenik za geografijo v sedmem razredu osnovne šole. Ljubljana, Mladinska knjiga. Str. 19.)

OBRNI LIST.

Tukaj ne piši. Tukaj ne piši.